

SAARIJÄRVEN LOSSIN VUOSIJUHLARAPORTTI V. 2016

Saarijärven Lossi, joka on perustettu v. 1943 ja uudelleen käynnistetty viisi vuotta sitten, vietti vuosijuhlaansa ravintola White Ladyssa 15. maaliskuuta 2016. Erittäin lämminhenkiseen tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 25 henkilöä ohjelmansuorittajat mukaanlukien.

Syntymäpäivät käynnistyivät Pääkaupunkiseudun keskisuomalaiset ry:n eli Metsopolin puheenjohtajan *Jari Pietiläisen* oivallisella esityksellä, joka käsitteli Saarijärven vaakunan syntyä ja jolle *Saarijärven museo* oli antanut erinomaista sisällöllistä taustatukea. Pietiläisen esityksestä kävi ilmi muun muassa, miten Saarijärven kunnanvaakunalle oli v. 1954 haettu suunnittelijaa kaikille avoinna olleen kilpailun avulla. Ehdotukset oli lähetetty suljetuissa kirjekuorissa nimimerkkien suojissa. Saarijärven museon kokoelmista löytyi yhteensä kuusi talteensaatua vaakunaehdotusta, joista kilpailun voittajaksi oli valittu litografi-heraldikko Ahti Hammarin (1911-1978) työ. Toiseksi oli sijoittunut Aarne Kaarnaman ja kolmanneksi Gustav von Numersin ehdotelma. Mainittakoon, että myös Kain ja Yrjö Tapper olivat lähettäneet kisaan omat suunnitelmansa. Saarijärven kunnanvaltuusto hyväksyi uuden vaakunan kokouksessaan 12.7.1954 ja Sisäasiainministeriö vahvisti sen käyttöönottettavaksi 14.9.1954.

Kuvassa vas. Jari Pietiläinen esittelee vaakunakisan voittajaehdotusta. Hänen vieressään esitystä seuraa Heikki Saranen, je edelleen Risto Riekko, Hellevi Kuusimies, Sakari Lindholm ja Ilpo Kokkila. Oikella edessä näkyy osa Martti Louekarin silhuettia sekä Marketta Valon, Sinikka Haapakosken ja Jarmo Ratisen selkämykset.

Vaakuna-aihe sai muutaman osallistujan koulumuistot heräämään, jopa aivan käsinkosketeltavasti. Kun *Marja-Liisa Karhunen* (o.s. *Hurme*) mainitsi, miten v. 1957 hänen luokalleen, silloiselle yhteiskoulun viidennelle, oli hankittu Saarijärven vaakunalla varustettu luokkasormus, sai *Mirja Mykkänen* hyvän syyn ottaa samainen aarre näyttille omasta sormestaan!

Kuvassa vas. Marja-Liisa Karhunen, Eero ja Anna-Maria Hyvämäki, Anneli Neittaanmäki ja Jari Pietiläinen.

Mirja Mykkäsen mukaan Veikko Vesisenaho oli toiminut yhtenä hankkeen puuhamiehistä. Nämä olivat joutuneet hakemaan kunnanhallitukselta Virallisen Luvan käyttää varsin tuoretta vaakunaa hiukan poikkeuksellisessa asiayhteydessä. Harvinaislaatuinen sormus sai kunnian kiertää yleisön hypisteltävänä ja ihailtavana.

Ylläolevassa, valitettavan epätarkassa kuvassa, Mirja Mykkäsen upea luokkasormus vm. 1957. Vaakunan ylempään mustaan sahanteräkuvioon oli kaiverrettu ”SYK”, seuraavaan, punaiseen raitaan roomalainen viitonen (V) ja alempaan mustaan vuosiluku ”1957”.

Kuvassa keskellä luokkasormuksen omistaja Mirja Mykkänen puolisonsa Eero Saarisen vieressä. Oikealla Maija Sääntti.

Kuvassa vas. Anneli Neittaanmäki, Ilpo Kokkila, Heikki Saranen, Risto Riekkö, Hellevi Kuusimies ja Sakari Lindholm. Oik. Marketta Valo.

Illan toisesta yllätysnumerosta vastasi *Ilpo Kokkila*, joka oli valmistellut pienen puheenvuoron liittyen illan matkailuaiheeseen. Kokkila kertoi aikoinaan Namibiaan suuntautuneesta matkastaan, jolla silläkään ei päässyt eroon juuristaan. Hän oli nimittäin osunut Ambomaalla sairaalaan, jonka seinällä olevaan kylttiin oli kirjoitettu varsin odottamaton teksti. Sen mukaan sairaalan oli perustanut saarijärveläinen lähetyslääkäri Selma Rainio!

Ilpo Kokkila välitti juhlan jälkeen Selma Rainiota koskevia tietoja lähteenään Elina Heikkilän & Maarit Nurmisen teos *"Minä voin mennä! Ambomaan ensimmäinen lääkäri Selma Rainio 1873-1939"*. Seuraavassa asia tiivistettynä:

Selma Rainio (1873-1939) oli Ambomaan ensimmäinen lääkäri ja Suomen kolmas naislääkäri. Hän oli Amanda ja Anton Liliuksen 14. lapsi. Anton-isä toimi Saarijärven kappalaisena alkaen vuodesta 1867 sekä kaikkiaan neljällä valtiopäivillä vuosien 1872-1885 aikana. Perhe asui Tarvaalan kappalaisen puustellissa, Saarijärven ja Lumperoisen välissä, lähellä Palavasalmea. - Tuolloin kirkkoherran virkaa toimitti Karl Stenius, joka perusti v. 1867 Saarijärven ensimmäiset kansakoulut Pylkönmäelle ja Pyyrinlahteen ja v. 1869 tyttö- ja poikakansakoulut kirkonkylään.

Kirjoitettuaan ylioppilaaksi keväällä 1896 Rainio muutti Helsinkiin saman vuoden syyskuussa. Siellä hän asui alivuokralaisena huvilassa, joka sijaitsi Eläintarhantie 5:ssä Kalviossa, silloisen kaupungin ulkopuolella.

Vuosina 1900-1908 Rainio suoritti lääketieteen opinnot valmistuen lisenssiaatiksi; laillistetuksi lääkäriksi hänet vihittiin 31.3.1908. Hän matkusti Ambomalle 8.10.1908 ollessaan 35-vuotias. Se tiesi ensin kuukauden mittaista purjehdusta ja sen päälle myös junamatkaa välillä Swakopmund-Karibibi, jossa hänen täytyi odottaa viikko matkatavaroitaan. Vielä oli jäljellä kolmen viikon pituinen taival härkävankkureilla Karibibista Omarurun kautta Ondongaani. Perille hän pääsi 14.12.1908.

Selman ansiosta Onandjokwelle rakennettiin sairaala, jonka vihkiäiset pidettiin heinäkuussa 1911. Hän laajensi rakennusta omavaltaisesti v. 1912. Selman tiedetään lomailleen Kapmaalla v. 1913. V. 1918 hänellä todettiin leikkausta vaatinut kasvain. Hän tuli toipumaan Suomeen vuoden 1919 syyskuussa.

Selmä lähti uudelleen Onandjokwelleen, jonne hän saapui 10.9.1922. Vuodesta 1923 alkaen hän ylläpiti sairaanhoitajakoulutusta. Kymmenen vuoden kuluttua hän lähti toiselle koti-

maanmatkalleen ja v. 1936 jälleen Ambomaalle. Selma Rainio kuoli 5.1.1939 ja hänet haudattiin 6.1.1939 Onandjokwelleen

Vielä ennen kahvipöytään siirtymistä saimme nauttia musiikista. Saarijärveläissyntyinen nuori muusikko *Tuuli Suominen* lauloi ja säesti itseään sähköpianolla. Hän oli vastikään palannut Afrikan matkaltaan ja sen siivittämänä hän oli valinnut ohjelmistonsa mm. negrospirituaaleja. Yleisö piti kovasti Tuulin kauniista musisoinnista ja hänen herttaisesta olemuksestaan.

Tuuli Suominen kertoo matkastaan ja musiikistaan pianonsa ääressä. Pöydällä esillä myös Saarijärvi-Seuran lahjoittama standaari sekä illan teemoihin liittyvää kirjallista materiaalia.

Kun ruokailun jälkeen oli päällimmäiset kuulumiset vaihdettu, lähdimme *Maija Kaupin* matkaan kahdelle eri vuosituhannele. Kaupilla on hallussaan erittäin runsas lähdemateriaali, ja hän oli valmistunut esitykseensä todella huolellisesti ja tehnyt myös yhteistyötä *Sinikka ja Jarmo Ratisen* kanssa upeiden diakuvien osalta. Kaupin kirjalliseen lähdeaineistoon sisältyi muun muassa *Maija Länsisalon* v. 2005 toimittama ”*Maailmanmatkoiltani. Rovasti Hugo Winterin matkakertomuksia vuosilta 1896-1925*”. Teos oli esillä juhlassammekin.

Kuvassa seisoen puhumassa Maija Kauppi, häntä kuuntelevat vas. Simo Sääntti, Sinikka ja Jarmo Ratinen, Sinikka Haapakoski, Marketta Valo sekä Martti ja Marja Louekari. Edessä vas. Sakari Lindholm, Hellevi Kuusimies, Risto Riekkö, Heikki Saranen ja Jari Pietiläinen.

Maija Kaupin esityksen aluksi saimme kurkistaa Saarijärven kuuluisan rovastin ja kirkkoherran Hugo Winterin (3.7.1866-23.4.1949) elämään. Tässä yhteydessä voi mielihyvällä todeta, miten sattuva hetki meillä olikin käsitellä juuri Winteriä ja juuri tässä vuosijuhlassa, sillä rovastimme syntymästä tulee ensi heinäkuussa kuluneeksi 150 vuotta!

Koska aika oli rajallinen, Winter-osuutta oli pakko supistaa, vaikka puhujalla olisi riittänyt kerrottavaa ja kuulijoilla mielenkiintoa erityisesti rovastin henkilöä kohtaan. Anekdoottina voitaneen tässä kohtaa kertoa *Allan Heinäsen* nimipäivänään välittämät terveiset, joihin sisältyi pari hupaisaa tarinaa Winterin edesottamuksista *"Eeti Hännisen muistelmien"* (1989) pohjalta:

Winter oli mennyt pitämään seuroja Mahlulle. Siellä hän oli ensimmäiseksi kysynyt paikalle kokoontuneelta väeltä: "Olettekos käyneet Jerusalemissa?" – Winter ei ilmeisesti kysynyt tätä mahtaillakseen, mutta tuli kuitenkin ilmaisseeksi ymmärtämättömyytensä ja tietämättömyytensä ihmisten ja silloisten elämänaolojen suhteen.

Erään kerran Winter oli menossa pitämään seuroja Lannevedelle. Siellä häntä tiedettiin jo odottaa, jolloin Eeti Hänninen ja hänen "mesenoitavansa" Tarmo Manni olivat saaneet päähänsä tehdä hiukan koirankujeita rovastille. Niinpä Manni oli riisuutunut uimahousuilleen, kiinnittänyt niihin raparperinlehdet ja asettunut "sattumalta" tepastelemaan maantielle Leppälän talon kohdalle juuri, kun Winter ilmaantui näköpiiriin. Talon emännälle Winter oli huudahtanut: "Näin ihmeellisen näyn! Mies oli pitkä ja musta kuin Bahama-saarten alkuasukas, vain muutama kaislankorsi vyötäisillään!" Emäntä oli rauhallisesti arvellut sen olleen Tarmo Manni, mihin Winter oli todennut: "Se näyttelijäkö? No, nyt minä ymmärrän!"

Myös Maija Kaupin omista 2000-luvun matkoista olisi materiaalia ollut tarjolla vaikka kuinka paljon. Kaupin matkat olivat suuntautuneet lukuisiin eri maihin, mutta nyt esityksen kohteina olivat Bhutan ja Intia, joista alla näemme kaksi kuvaa. Elävän kerronnan kuluessa kävi selväksi, että Kaupissa meillä on toinen Winter, todellinen maailmanmatkaaja, jonka verraton uteliaisuus ja kiinnostus eri kulttuureita kohtaan on saanut hänet lähtemään vähintään niin pitkälle kuin pippuri kasvaa vaivoista ja rasituksista piittaamatta!

Vaan kuinka sattuikaan, että Saarijärven Lossin hinaukseen oli aivan kuin itsestään lipunut ”Petäjäveden ruuhi”, jonka miehistöön näyttäisivät kuuluvan Ilpo Kokkila, Maija Kauppi ja Sakari Lindholm! Näiden kolmen järvenkävijän taustalta löytyy siis Petäjävesi. Tämä ei toki vie Lossin kurssia virstaakaan väärään vallankin, kun käytössä ovat Paavon sisu ja voimat. Luulenpa, että tästä triosta ja Selma Rainiosta kuullaan vielä!

Mainittakoon vielä, että ennen vuosijuhlaamme *Lemmikki Mieskonen* oli lähettänyt postitse ”Vanhan Lossin” laulunsanakokoelman, josta juhlaillamme kunniaksi valittiin ja kajautettiin Laulu kullalle, joka alkaa tutusti sanoin ”*Pappa lupas talon laittaa Saarijärven rantaan...*” - Lemmikki Mieskonen on alkuperäisen Lossin perustajajäseniä ja on tallettanut ja lahjoittanut Saarijärven museolle paljon ”Vanhalle Lossille” kuulunutta materiaalia.

Kuvassa vas. Sinikka ja Jarmo Ratinen, Sinikka Haapakoski, Marketta Valo, Martti ja Marja Louekari, kippari Lindholm, Tuuli Suominen, Eero ja Anna-Maria Hyvämäki, Anneli Neittaanmäki, Jari Pietiläinen, Heikki Saranen ja Risto Riekko.

Tapahtumat ja saamansa tiedot toivon mukaan oikein kirjasi Sipoon Martinkylässä 10.4.2016,

Tiina Lindholm

Kippari